

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž-Us 145/16.-4

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Ranka Marijana kao predsjednika vijeća te Melite Božičević-Grbić i Ileana Vinja kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv okrivljenog M. B. i drugih, zbog kaznenog djela iz članka 291. stavka 2. Kaznenog zakona („Narodne Novine“, broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. - dalje u tekstu: KZ/11.), odlučujući o žalbama okrivljenog M. B. i okrivljenog I. L. podnesenim protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 5. listopada 2016. broj Kov-Us-32/16., u sjednici održanoj 13. prosinca 2016.,

r i j e š i o j e:

Odbijaju se žalbe okrivljenog M. B. i okrivljenog I. L. kao neosnovane.

Obrazloženje

Prvostupanjskim rješenjem Županijskog suda u Zagrebu odbijeni su prijedlozi okrivljenog M. B., okrivljenog I. L. i okrivljene Z. P. za izdvajanjem kao nezakonitih dokaza, i to zapisnika o ispitivanju svjedoka Z. C. L. od 5. siječnja 2015. (list 662-665), zapisnika o ispitivanju svjedoka D. K. L. od 5. siječnja 2015. (list 666-668), zapisnika o ispitivanju svjedoka I. M. od 7. siječnja 2015. (list 693-696), zapisnik o ispitivanju svjedoka Z. K. od 8. siječnja 2015. (list 705-710), zapisnika o ispitivanju svjedoka A. Š. od 8. siječnja 2015. (list 711-713), zapisnika o ispitivanju svjedoka J. S.₁ od 8. siječnja 2015. (list 723-725), zapisnika o ispitivanju svjedoka Z. B. od 9. siječnja 2015. (list 726-728), zapisnika o ispitivanju svjedoka B. M. od 9. siječnja 2015. (list 729-731), zapisnika o ispitivanju svjedoka V. M. od 9. siječnja 2015. (list 733-735), zapisnika o ispitivanju svjedoka D. P. od 9. siječnja 2015. (list 736-738), zapisnika o ispitivanju svjedoka N. K. od 9. siječnja 2015. (list 739-741), zapisnika o ispitivanju svjedokinje G. K. od 12. siječnja 2015. (list 765-767), zapisnika o ispitivanju svjedokinje I. N. od 12. siječnja 2015. (list 768-770), zapisnika o ispitivanju svjedokinje S. B. P. od 12. siječnja 2015. (list 773-775), zapisnika o ispitivanju svjedoka M. P. od 12. siječnja 2015. (list 776-777), zapisnika o ispitivanju svjedokinje S. V.₁ od 12. siječnja 2015. (list 779-782), zapisnika o ispitivanju svjedoka L. Z. od 13. siječnja 2015. (list 783-785), zapisnika o ispitivanju svjedoka H. B. od 13. siječnja 2015. (list 786-787), zapisnika o ispitivanju svjedokinje J. G. od 13. siječnja 2015. (list 788-790), zapisnika o ispitivanju svjedoka Ž. M. od 14. siječnja 2015. (list 809-813), zapisnika o ispitivanju svjedoka T. B. od 14. siječnja

2015. (list 814-815), zapisnika o ispitivanju svjedoka J. M. od 14. siječnja 2015. (list 816-817), zapisnika o ispitivanju svjedoka D. G. od 14. siječnja 2015. (list 818-820), zapisnika o ispitivanju svjedoka M. J. od 14. siječnja 2015. (list 830-831), zapisnika o ispitivanju svjedoka S. V.₂ od 14. siječnja 2015. (list 881-882), zapisnika o ispitivanju svjedoka A. A. K. od 15. siječnja 2015. (list 883-885), zapisnika o ispitivanju svjedoka A. J. od 15. siječnja 2015. (list 886-887), zapisnika o ispitivanju svjedoka N. Š. od 15. siječnja 2015. (list 891-893), zapisnika o ispitivanju svjedoka I. J. K. od 15. siječnja 2015. (list 894-896), zapisnika o ispitivanju svjedoka M. H. od 16. siječnja 2015. (list 901-904), zapisnika o ispitivanju svjedoka P. Š. od 19. siječnja 2015. (list 916-919), zapisnika o ispitivanju svjedoka S. P. od 19. siječnja 2015. (list 920-922), zapisnika o ispitivanju svjedoka M. L. od 19. siječnja 2015. (list 932-934), zapisnika o ispitivanju svjedoka S. Š. od 21. siječnja 2015. (list 951-952), zapisnika o ispitivanju svjedoka F. G. od 22. siječnja 2015. (list 953-954), zapisnika o ispitivanju svjedoka O. M. U. od 22. siječnja 2015. (list 958-960), zapisnika o ispitivanju svjedoka D. Š. od 26. siječnja 2015. (list 993-995), zapisnika o ispitivanju svjedoka M. Š. od 05. veljače 2015. (list 1025-1027), zapisnika o ispitivanju svjedoka A. V. od 05. veljače 2015. (list 1037-1039), zapisnika o ispitivanju svjedoka M. Š. od 05. veljače 2015. (list 1040-1041), zapisnika o ispitivanju svjedoka S. Š. od 27. travnja 2015. (list 1358-1360), zapisnika o ispitivanju svjedoka S. K. od 08. svibnja 2015. (list 1365-1367), zapisnika o ispitivanju svjedoka V. M. od 15. svibnja 2015. (list 1377-1379), zapisnika o ispitivanju svjedoka I. M. od 18. svibnja 2015. (list 1385-1387), zapisnika o ispitivanju svjedokinje Ž. M. od 20. svibnja 2015. (list 1391-1393) te zapisnika o ispitivanju svjedoka B. M. od 20. svibnja 2015. (list 1394-1395).

Protiv tog rješenja žalbu podnio je okrivljeni M. B. po braniteljici J. S.₂ i odvjetniku Č. P., odvjetnicima iz Z., bez posebno istaknutih žalbenih osnova, s prijedlogom da se pobijano rješenje preinači te da se iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju navedenih svjedoka kao nezakoniti dokazi.

Žalbu protiv tog rješenja podnio je i okrivljeni I. L. po branitelju Z. Ž., odvjetniku iz Z., bez izričitog navođenja žalbenih osnova, a predloživši da se pobijano rješenje preinači te da se iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju navedenih svjedoka kao nezakoniti dokazi.

Spis je, u skladu s odredbom članka 495. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12. - Odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13. i 152/14. - dalje u tekstu: ZKP/08.) u vezi s člankom 474. stavkom 1. ZKP/08. dostavljen na dužno razgledanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Žalbe nisu osnovane.

Osporavajući zakonitost zapisnika o ispitivanju navedenih svjedoka (u žalbi se očito omaškom navode i zapisnici o ispitivanju okrivljenice Z. P. i okrivljenog I. L., a koji nisu bili istaknuti u prijedlogu za izdvajanje) ispitanih pred zamjenikom Ravnatelja Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje u tekstu: USKOK), okrivljeni M. B. i okrivljeni I. L., ponavljajući navode svog prijedloga za izdvajanje dokaza, i to zapisnika o ispitivanju navedenih svjedoka, ističu da državni odvjetnik, iako mu je odredbama ZKP/08. dano pravo na provođenje prethodnog postupka, zbog kumulacije funkcija u tom stadiju postupanja ne zadovoljava kriterije Europskog suda za ljudska prava u pogledu neovisne i nepristrane „druge zakonom ovlaštene službene osobe“, a što dodatno potvrđuju i odredbe

članka 42. i članka 54. Zakona o državnom odvjetništvu („Narodne novine“, broj 76/09., 153/09., 116/10., 145/10., 57/11., 130/11., 72/13., 148/13., 33/15. i 82/15.), tim više što državni odvjetnik u kasnijoj fazi postupka postaje stranka u postupku. Žalitelji, dakle, smatraju da činjenica što oni i njihovi branitelji nisu obaviješteni o mjestu i vremenu ispitivanja svjedoka upućuje na postupanje suprotno Ustavom i međunarodnim pravom garantiranim pravima obrane, jer je već u fazi istrage potrebno omogućiti ispitivanje svjedoka optužbe, što je u skladu s poštivanjem načela jednakosti oružja i pravičnog postupka u smislu ostvarenja konfrontacijskog prava sadržanog u članku 29. stavku 2. alineja 6. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14. - dalje u tekstu: Ustav RH) i članku 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine“, Međunarodni ugovori broj 18/97., 6/99. i 8/99. - dalje u tekstu: EKLJP).

U odnosu na istaknute žalbene navode prije svega treba navesti da je državno odvjetništvo, sukladno članku 124. Ustava RH samostalno i neovisno pravosužno tijelo koje je, između ostaloga, ovlašteno i dužno postupati protiv počinitelja kaznenih i drugih kažnjivih djela, s time da je, na temelju članka 2. stavka 1. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta („Narodne novine“, broj 76/09., 116/10., 145/10., 57/11., 136/12. i 148/13. - dalje u tekstu: ZUSKOK), USKOK posebno državno odvjetništvo, na čije ustrojstvo i djelatnost se primjenjuju odredbe Zakona o državnom odvjetništvu, ako odredbama ZUSKOK-a nije što drugačije propisano. Radi ostvarenja ove Ustavom proklamirane temeljne ovlasti i dužnosti, državni odvjetnik, u ovom slučaju USKOK je, u smislu odredbe članka 38. stavka 2. ZKP/08., ovlašten i dužan, između ostaloga, poduzimati potrebne radnje radi otkrivanja kaznenih djela i pronalaženja počinitelja; poduzimati izvide kaznenih djela, nalagati i nadzirati provođenje pojedinih izvida radi prikupljanja podataka važnih za pokretanje istrage; pokrenuti i voditi istragu te provoditi i nadzirati provođenje dokaznih radnji.

Provodeći prethodni postupak u konkretnom predmetu, USKOK je u svemu postupio sukladno navedenim ustavnim i zakonskim odredbama o položaju te ovlastima i dužnostima državnog odvjetnika, odnosno USKOK-a u hrvatskom kaznenom postupku. Naime, zapisnici o ispitivanju svjedoka poimence navedenih u izreci pobijanog rješenja sastavljeni su sukladno odredbama ZKP/08. o ispitivanju svjedoka u okviru tzv. državnoodvjetničke istrage, odnosno u stadiju stranačkog postupanja s ciljem da se u stadiju postupka pred sudom opravda tvrdnja o postojanju osnovane sumnje da su okrivljeni M. B. te okrivljeni I. L. počinili kazneno djelo za koje se terete.

Naime, ispitivanje svjedoka je propisano odredbama članka 283. do članka 300. ZKP/08., dok nijednom odredbom ZKP/08. nije propisana obveza državnog odvjetnika, odnosno USKOK-a da u okviru tzv. državnoodvjetničke istrage obavještava okrivljenika i njegovog branitelja o ročištu na kojem se ispituju svjedoci, a to je pravilno utvrdio i prvostupanjski sud. U tom stadiju, pa sve do optuženja, ZKP/08. ne poznaje „ravnopravnost oružja“ između stranaka, jer u stadiju istrage dominira tzv. inkvizitorno načelo, a tek na raspravi tzv. akuzatorno načelo. Naravno da se zaključak o postojanju krivnje određene osobe za počinjenje određenog kaznenog djela ne bi mogao izvesti jedino iz dokaza koji je izvela samo jedna stranka u postupku i u odnosu na koji druga stranka nije imala mogućnost ispitivanja, no to vrijedi za onaj stadij kaznenog postupka u kojem je došlo do kontradiktorne rasprave. Budući da se konfrontacijska klauzula propisana prethodno citiranim odredbama

Ustava RH i Konvencije odnosi na kazneni postupak kao cjelinu u cilju ostvarenja načela prava na pravično suđenje, a da se ono u cijelosti ostvaruje u stadiju rasprave pred prvostupanjskim sudom u kontradiktornom postupku uz poštivanje načela pravičnog suđenja i jednakosti oružja, to takvim postupanjem nije ostvarena povreda prava zajamčenog člankom 29. stavkom 2. podstavkom 6. Ustava RH, odnosno člankom 6. stavkom 3. točkom d) Konvencije, na koju žalitelji upiru.

Nadalje, slučajevi kada se iskaz svjedoka ne može upotrijebiti kao dokaz u postupku propisani su u članku 300. ZKP/08. U ovoj odredbi, sa taksativno navedenim razlozima kada se iskaz svjedoka ne može upotrijebiti, nije propisan slučaj kada su svjedoci ispitani bez nazočnosti okrivljenika ili njegovog branitelja (izraz „okrivljenik“ je naveden u smislu članka 202. stavka 3. ZKP/08.). Nakon primitka rješenja o provođenju istrage, na temelju članka 234. ZKP/08., okrivljenik ima pravo predložiti državnom odvjetniku, u ovom slučaju USKOK-u provođenje dokaznih radnji ispitivanja svjedoka. U slučaju da predloži ispitivanje svjedoka i da je USKOK prihvatio prijedlog, tada bi USKOK trebao obavijestiti obranu o mjestu ili vremenu provođenja dokazne radnje prije njezinog provođenja. Ukoliko USKOK ne bi prihvatio prijedlog obrane, morao bi ga dostaviti sucu istrage, ali ako USKOK ne bi postupio po odredbi članka 234. ZKP/08., zapisnici o ispitivanju svjedoka bili bi zakonit dokaz i mogli bi se pročitati, ali se samo na njima ne bi mogla temeljiti osuđujuća presuda (članak 431. stavak 2. ZKP/08.).

Međutim, u ovom konkretnom slučaju, ne radi se o svjedocima čije ispitivanje su predložili okrivljenici, već se radi o svjedocima koje je ovlaštenu tužitelj pozvao i ispitao na vlastitu inicijativu, pa se u odnosu na njih nije niti mogla primijeniti odredba članka 234. stavka 1. i 2. ZKP/08.

Imajući na umu sve navedeno, prvostupanjski je sud pravilno utvrdio da se ovdje ne radi o nezakonitim dokazima u smislu članka 10. stavka 2. ZKP/08., zbog čega je pravilno odbio prijedloge žalitelja za izdvajanje zapisnika o ispitivanju navedenih svjedoka, kao nezakonitih dokaza.

U svakom slučaju, ovi dokazi prikupljeni od strane USKOK-a u istrazi bit će podvrgnuti strogoj ocjeni vjerodostojnosti, ako optužnica bude potvrđena, jer se, bez neposrednog ispitivanja tih svjedoka na raspravi i omogućavanja obrani da iskoristi pravo na postavljanje pitanja, na takvim dokazima ne može isključivo ili u odlučujućoj mjeri temeljiti osuđujuća presuda, kako nalaže već spomenuta odredba članka 431. stavka 2. ZKP/08.

Slijedom navedenog, budući da žalbenim navodima okrivljenog M. B. i okrivljenog I. L. nije dovedena u pitanje pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja niti su u istom ostvarene povrede na koje drugostupanjski sud, sukladno članku 494. stavku 4. ZKP/08., pazi po službenoj dužnosti, to je, na temelju članka 494. stavka 3. točke 2. ZKP/08., odlučeno kao u izreci ovog rješenja.

Zagreb, 13. prosinca 2016.

Zapisničarka:
Maja Ivanović Stilinović, v. r.

Predsjednik vijeća:
Ranko Marijan, v. r.